

Bogen om nøgletal

Bogen om nøgletal

af Jesper Laugesen og Anette Sand

© Regnskabsskolen A/S 2013

Udgivet af
Regnskabsskolen A/S
Wesselsgade 2
2200 København N
Tlf. 3333 0161
www.regnskabsskolen.dk

Redaktion: Jesper Laugesen
Forsideillustration: © www.istockphoto.com/ptlee
Sats og layout: Jesper Laugesen

1. udgave, 1. oplag 2013.

Denne bog er udgivet som trykt bog og som e-bog.

ISBN (trykt): 978-87-91875-28-1

ISBN (e-bog): 978-87-91875-29-8

Gengivelse af denne bog eller dele heraf er ikke tilladt uden skriftlig tilladelse fra Regnskabsskolen A/S ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Bogen er udtryk for forfatterens fortolkning af gældende love og praksis. Der tages forbehold for fejl, mangler og udeladelser. Det understreges, at bogen er ment som inspiration til erhvervsdrivende – og ikke kan sidestilles med konkret rådgivning udført af revisorer eller andre rådgivere.

Forfatter og/eller udgiver kan på ingen måde gøres erstatningsansvarlig for de informationer, som findes i bogen – uanset om disse informationer mod forventning skulle være ukorrekte. Forfatter og/eller udgiver kan derfor ikke pålægges ansvar for skader eller tab, der direkte eller indirekte er pådraget på grundlag af de informationer, som findes heri.

Indholdsfortegnelse

Indledning	7
1. Materiale til nøgletalsberegning <i>Jo bedre materiale du har, desto bedre nøgletal kan du beregne. Et nøgletal kan ikke stå alene – der skal være et sammenligningsgrundlag, for at nøgletallet giver mening. Præsentation af bogens eksempelregnskab.</i>	11
2. De mest almindelige nøgletal og deres sammenhæng <i>Få et kort overblik over nøgletallene samlet set.</i>	17
3. Dækningsbidrag, dækningsgrad og bruttoavance <i>Kært barn har mange navne. Beregningen af dækningsbidraget og dækningsgraden er altafgørende i nogle virksomhedstyper og helt ligegyldige i andre. Vi tager hul på beregningen af nøgletal.</i>	21
4. Rentabilitet og indtjeningsevne <i>Nogle nøgletal kan bruges til at beskrive virksomhedens evne til at tjene penge. Hvornår er et resultat tilfredsstillende – og hvad måler man i forhold til? Rentabilitetsberegninger bruges både i forhold til virksomheden generelt og til vurdering af nye projekter eller aktiviteter.</i>	27
5. Finansiering og likviditet <i>Hvor godt er virksomhedens likviditetsberedskab? Og hvordan har man valgt at finansiere driftsaktiviteterne? Nøgletallene omkring likviditet og finansiering fortæller om, hvor stærk eller presset en virksomhed er på likviditeten, og om der er sket ændringer, sammenlignet med tidligere.</i>	33

6. Soliditet og risiko 45
Soliditet og risiko handler om, hvor meget virksomheden har at stå i mod med i tilfælde af en krise. Særligt virksomheder i vækst kan opleve store forandringer i soliditeten fra år til år. Nøgletallene i dette kapitel fortæller, om det går den rigtige vej.
7. Rabatter 53
Hvad koster dine rabatter dig? Hvor meget mere skal du sælge, hvis du giver kunderne 10 procents rabat og gerne vil bevare bundlinjen? Vi bruger dækningsgraden til at beregne omkostningen ved rabatter med.
8. Indekstal 57
Når vi beregner indekstal, kan vi følge udviklingen inden for det regnskabsmateriale, vi vil undersøge, på en overskuelig måde. Beregningen tager udgangspunkt i en startperiode, hvorefter man beregner indekstallet for det samme regnskabstal over flere perioder. Det er blandt andet brugbart, når man laver en grafisk sammenligning af tal, som er meget forskellige i størrelse.
9. Tilpassede nøgletal 61
De mest almindelige og "anerkendte" nøgletal er rigeligt for de fleste, men du kan også lave dine helt egne. Det vigtigste er at have fokus på, hvad du har brug for at måle på, samt at sørge for at lave nogle beregninger, der er sammenlignelige med noget.
10. Ekstern regnskabsanalyse 69
Udtrykket "regnskabsanalyse" bruges om mange forskellige ting. Fra et ark papir med nogle nøgletal til omfangsrige rapporter.
11. Nøgletal i budgetarbejdet 73
Nøgletallene bruges også fremadrettet i budgetarbejdet. Vi kan sammenligne kommende aktiviteter med de allerede eksisterende, og nøgletallene kan give et indtryk af, om de ideer og holdninger, der kommer til udtryk i budgettet, er bæredygtige.

12	Nøgletal i årsrapporten	77
	<i>De store selskabers årsrapporter indeholder en række nøgletal. Se dem her og sammenlign med din egen virksomhed. Hvilke nøgletal de enkelte virksomheder vælger at oplyse, og hvilke det er relevant af sammenligne med, det afhænger helt af, hvad det er for en branche eller virksomhedstype, vi taler om.</i>	
	Bilag 1	82
	<i>Årsregnskab for Danmetal 20x1-20x6 samt budget 20x7</i>	
	Bilag 2	85
	<i>Eksempler på nøgletal for udvalgte danske virksomheder</i>	
	Indeks	86

Indledning

Hvis du interesserer dig for en virksomheds økonomi, så har du brug for nøgletal.

Nøgletal er beregninger, der gør det muligt at måle, om virksomhedens resultater er på vej i den rigtige retning i forhold til de strategiske mål, som virksomheden har.

Nogle mål – og deres nøgletal – er helt enkle. ”Virksomheden skal opnå et overskud på mindst 1 mio. kr.”, er et enkelt mål. I hvert fald på papiret. Noget helt andet kan være at nå målet. Og nøgletallet ”hvor langt er vi nået i forhold til målet”, kan mere eller mindre direkte aflæses af resultatopgørelsens bundlinje i løbet af året.

Andre nøgletal kræver lidt mere. Både når de skal beregnes og fortolkes. Fx skal du kende omsætningen, dækningsbidraget og en formel for at beregne nøgletallets dækningsgrad. Og du skal have styr på, hvad tallet, der kommer ud af formlen, egentlig siger. Det er de nøgletal, vi beskæftiger os mest med i denne bog. De er forholdsvis ukomplicerede og er alle sammen gode til at sige noget om den virksomhed, som du er i gang med at undersøge.

Det betyder også, at hovedvægten i bogen er på de mest almindelige og anerkendte nøgletal, mens de meget komplicerede – eller de nøgletal, der er tilpasset den enkelte virksomhed – kun berøres ganske let. Et tilpasset nøgletal kan fx være ”virksomheden skal være den førende i branchen”. For hvad betyder ”førende”? Mest kendt i branchen? Størst omsætning? Flest kunder? Bedste bundlinje? Mål kan være så luftige, at de må specificeres ud, før de bliver målbare, og nogle gange har de ikke engang noget med regnskabet at gøre. I denne bog handler det kun om økonomiske nøgletal, som kan udledes af virksomhedens årsrapport eller øvrige regnskabsmateriale.

For at nøgletal skal give mening, skal du først og fremmest vide, hvad tallet viser. Derudover skal du have et sammenligningsgrundlag:

Dækningsgraden er 34.

Er det godt eller skidt? Det er umuligt at sige. For at et nøgletal får nogen værdi for os, skal det kunne sættes ind i en sammenhæng. Det vil sige, at vi skal kunne se, om nøgletallet viser en forbedring i forhold til tidligere – eller det modsatte. Har vi ikke oplysninger fra tidligere år at sammenligne med, så kan det være relevant at se på nøgletal fra andre virksomheder i samme branche.

Dækningsgraden er 34. Sidste år var den 29.

Eller: Dækningsgraden er 34, men for branchen som helhed er den 37.

Lige så snart vi har noget at sammenligne med, enten flere år fra samme virksomhed eller andre – måske konkurrerende – virksomheder i samme branche, begynder nøgletallene at kunne bruges til noget. I det ovennævnte eksempel kan vi – uden at vide noget om hverken branchen eller virksomheden i øvrigt – sige, at dækningsgraden er mindre end for branchen som helhed, men til gengæld forbedret i forhold til sidste år. En forsigtig antagelse kunne være, at virksomheden er på rette vej, men stadig har store skridt at tage. Hvis vi skal gå fra den forsigtige fortolkning til mere håndfaste konklusioner, kræver fortolkningen af en virksomheds nøgletal, at vi har indsigt i virksomheden og/eller den branche, som virksomheden opererer i.

I denne bog vil du kunne finde en hel masse nøgletal. Nogle vil virke interessante i forhold til din virksomhed, mens andre vil være helt irrelevante. Du skal selvfølgelig bare vælge de nøgletal, du kan bruge, og lade resten ligge til en anden gang. Det kan også være, at du bestemmer dig for at lave dine helt egne nøgletal, som du kan læse om i kapitel 9.

I alle tilfælde gælder det: Intet nøgletal er bedre end det materiale, det er beregnet ud fra. Så hvis du sidder med et dårligt bogført, usikkert regnskabsmateriale, bliver dine nøgletal tilsvarende usikre. Første regel inden for nøgletalsberegning er derfor: ”Skaf det bedst mulige materiale”.

